

Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikkö

Nurmijärven kunta
Varhaiskasvatus

Päätös valvonta-asioissa LSSAVI/16501/2023 ja LSSAVI/21055/2023

Aluehallintovirastoon on 20.9.2023 ja 16.11.2023 saapunut epäkohtailmoitukset koskien Nurmijärven kunnan Daghemmet Äppelgårdenia.

Epäkohtailmoitusten mukaan usealle ruotsinkieliselle lapselle on tarjottu paikkaa Hyvinkäältä/Keravalta tai suomenkielisestä varhaiskasvatuksesta, koska Daghemmet Äppelgårdenissa ei ole paikkoja vapaana.

Ratkaisu

Aluehallintovirasto antaa Nurmijärven kunnalle huomautuksen varhaiskasvatuslain 8 § 1. momentin noudattamatta jättämisestä, koska se ei ole järjestänyt varhaiskasvatusta lasten äidinkielellä (ruotsi).

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että Nurmijärven kunta ei ole toiminut lasten edun mukaisesti järjestäessään paikkoja ruotsinkielisille lapsille syksyllä 2023. Lapset joutuvat vaihtamaan päiväkotia syksyllä 2024.

Aluehallintovirasto katsoo, että esitetyn selvityksen perusteella Nurmijärven kunta ei ole toiminut varhaiskasvatuslain vastaisesti tarjotessaan paikkaa ostopalveluna lähikuntien alueelta. Ratkaisu ei kuitenkaan ole perheille taloudellisesti, lapsille sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä, eikä näin ollen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kuntalain 1 §:n 2 momentin mukainen.

Nurmijärven kunnan tulisi pohtia miten se voi parantaa suunnitteluprosessiaan välttääkseen jatkossa vastaavat tilanteet. Kunta saa kuitenkin pääasiassa hakemukset viimeistään neljä kuukautta ennen palveluntarvetta, joka on laissa katsottu riittäväksi järjestelyajaksi.

Asia ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Asian selvittäminen

Nurmijärven kunta on 8.11.2023 toimittanut aluehallintovirastolle selvityksen asiassa.

Perustelut

Asian arviointi ja johtopäätökset

Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja järjestäminen

Varhaiskasvatuslain 5 § 1. momentin mukaan kunnan on järjestettävä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Tämä säännös edellyttää hallituksen esityksen (HE 40/2018) mukaan kunnalta varhaiskasvatuspalvelujen ja eri toimintamuotojen tarpeen arvioimista alueellaan ja palvelujen tarpeessa tapahtuvien muutosten ennakoimista esimerkiksi kunnassa asuvien lasten määrää seuraamalla. Palvelujen tarve ohjaisi kunnan ratkaisuja niiden järjestämisessä eri toimintamuotoineen.

Varhaiskasvatuslain 17 § 1. momentin mukaan lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle 12 §:n mukaisen kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Tämä säännös takaa kunnalle mahdollisuuden ennakoida palveluntarvetta ja antaa aikaa järjestää varhaiskasvatus huoltajien toiveen mukaisesti.

Nurmijärven kunnan selvityksen mukaan he ovat arvioineet huhtikuussa 2023 ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tarvetta väestötietojen perusteella. Kesän 2023 aikana hakemuksia ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen on tullut merkittävästi ennakoitua enemmän ja näin ollen palveluntarpeeseen ei ollut varauduttu.

Nurmijärven kunta on epäonnistunut ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja järjestämisessä syksyllä 2023. Seitsemän lasta ei ole saanut huoltajien toivomaa paikkaa, jossa heidän oikeutensa ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen olisi toteutunut. Lisäksi keväälle 2024

on selvityksen mukaan kaksi hakemusta lisää. Nurmijärven kunta on pyrkinyt lisäämään syksyn 2023 aikana ruotsinkielisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää rekrytoimalla ruotsinkielisen perhepäivähoitajan, mutta rekrytointi ei ole onnistunut hakijoiden puuttumisen takia. Tällä lapsimäärällä olisi voinut vaihtoehtoisesti avata uuden ruotsinkielisen ryhmän jonkin jo toimivan päiväkodin yhteyteen.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen järjestämisen tarpeen kasvu on selvityksen mukaan tunnistettu Nurmijärven kunnassa. Nurmijärven kunnassa tullaan lisäämään ruotsinkielisten varhaiskasvatuspaikkojen määrää 1.8.2024 alkaen palveluverkkomuutosten myötä.

Selvityksen pohjalta aluehallintovirasto katsoo Nurmijärven kunnan suunnitellen ja arvioineen ruotsinkielisten varhaiskasvatuspalvelujen tarvetta käytössään olevin keinoin. Palvelun tarve on ollut ennakoitua laajempi, eikä kunta ole pystynyt tarjoamaan varhaiskasvatusta ruotsin kielellä. Nurmijärven kunta on myös pyrkinyt ratkaisemaan tilanteen perhepäivähoidon avulla, mutta epäonnistunut rekrytoinnissa. Nurmijärven kunnan tulisikin pohtia miten se voi parantaa suunnitteluprosessiaan välttääkseen jatkossa vastaavat tilanteet. Kunta saa kuitenkin pääasiassa hakemukset viimeistään neljä kuukautta ennen palveluntarvetta, joka on laissa katsottu riittäväksi järjestelyajaksi.

Lähipalveluperiaate ja kestävyysnäkökulmat

Varhaiskasvatuslain 5 § 4. momentin mukaan kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Varhaiskasvatuslain 5 § 2. momentin mukaan kunta voi myös hankkia varhaiskasvatuspalvelun toiselta kunnalta tai yksityiseltä palveluntuottajalta.

Hallituksen esityksen (HE 40/2018) mukaan varhaiskasvatus on palvelu, jota tulee pyrkiä tarjoamaan lähellä asukkaita huomioiden asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Säännös asettaisi ennen kaikkea kunnalle veloitteen pyrkiä suunnittelemaan ja järjestämään palveluja ja palveluverkosta asutus ja liikenneyhteydet huomioiden. Kyseessä on yleinen kunnan toimintaa ohjaava säännös, jolla ei luotaisi oikeuksia varhaiskasvatuksen asiakkaille. Säännös ei esimerkiksi oikeuttaisi saamaan palvelua aina lähimmästä toimintayksiköstä. Yleisenä säännöksenä sovellettavan kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Nurmijärven kunta on selvityksensä mukaan tarjonnut seitsemän lapsen huoltajille 8.11.2023 mennessä yhtenä vaihtoehtona ostopalvelua Folkhälsanin Keravan tai Hyvinkään varhaiskasvatussyksiköistä. Selvityksen ajankohdan aikaan yksikään perheistä ei ollut kyseistä vaihtoehtoa valinnut.

Varhaiskasvatuspaikan tarjoaminen ostopalveluna lähikunnan alueelta on lainmukaista. Etäisyydet Nurmijärveltä Keravalle tai Hyvinkäälle ovat kuitenkin pitkät ja edellyttävät oman auton käyttöä. Ratkaisu ei ole perheille taloudellisesti, lapsille sosiaalisesti eikä ympäristöllisesti kestävä.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Nurmijärven kunta on toiminut varhaiskasvatuslain 5 § mukaisesti tarjotessaan paikkaa lähikunnista. Ratkaisu ei kuitenkaan ole kuntalain 1 §:n 2 momentin mukainen.

Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen äidinkielellään

Varhaiskasvatuslain 8 § mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi voi saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä tai saamen kielellä. Nurmijärvi on järjestänyt ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen erillisessä ruotsinkielisessä päiväkodissa, jossa toimii myös suomenkielinen ryhmä.

Hallituksen esityksen (HE 40/2018) mukaan on olennaista, että lapsen kielellisistä ja kulttuurillisista oikeuksista ja lapsen huoltajien toiveista keskusteltaisiin varhaiskasvatuspaikkaa haettaessa ja lapselle pyrittäisiin löytämään lapsen edun mukainen ja lapsen kielellisiä tarpeita vastaava palvelu yhteisymmärryksessä huoltajien kanssa. Apulaisoikeuskansleri on 18.10.1991 ratkaisussaan (dnr 813/1/89) todennut, että kunnan on huolehdittava siitä, että päivähoitoa on saatavissa lapsen omalla äidinkielellä jatkuvasti. Tämä tulee tulkita niin, että lapselle annettava varhaiskasvatus tulee olla kokonaan toteutettu lapsen äidinkielellä.

Hallituksen esityksen (HE 40/2018) mukaan mikään ei estäisi kuntaa tarjoamasta varhaiskasvatusta lapselle myös muulla kuin lapsen äidinkielellä, jos tämä olisi lapsen edun mukaista, lapsen huoltajat näin toivoisivat ja kunnassa palveluja kyseisellä kielellä tarjottaisiin.

Nurmijärven kunnan selvityksen mukaan Nurmijärven kunta on tarjonnut ruotsinkielisille lapsille paikkaa suomenkielisestä varhaiskasvatuksesta yhtenä vaihtoehtona. Syksyn 2023 aikana neljälle ruotsinkieliselle lapselle on tarjottu suomenkielistä paikkaa. Kolme kyseisistä lapsista on sijoittunut suomenkieliseen päiväkotiin sekä jättäneet siirtotoiveen Daghemmet Äppelgårdeniin 1.8.2024 alkaen.

Varhaiskasvatustilain mukaan lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta äidinkielellään. Kaikkien neljän lapsen huoltajat ovat toivoneet ruotsinkielistä varhaiskasvatusta lapselleen. Nurmijärven kunta ei ole pystynyt järjestämään varhaiskasvatusta lasten äidinkielellä ja tarjonnut tilalle suomenkielistä paikkaa tai paikkaa lähikunnista.

Aluehallintovirasto katsoo Nurmijärven kunnan toimineen vastoin varhaiskasvatustilain 8 § 1. momenttia, koska se ei ole järjestänyt varhaiskasvatusta lasten äidinkielellä (ruotsi).

Lapsen etu

Varhaiskasvatustilain 4 § mukaan varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Lapsen edun tulisi ohjata varhaiskasvatuksen suunnittelua, järjestämistä ja päätöksentekoa (HE 40/2018).

Nurmijärven kunta on epäonnistunut ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja järjestämisessä syksyllä 2023. Seitsemän lasta ei ole saanut huoltajien toivomaa paikkaa, jossa heidän oikeutensa ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen olisi toteutunut. Lisäksi keväälle 2024 on selvityksen mukaan kaksi hakemusta lisää.

Nurmijärven kunta on ratkaissut tilanteen tarjoamalla ruotsinkielistä varhaiskasvatusta naapurikunnista tai paikkaa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Tilanne ei ole lapsen oikeuksien tai edun mukainen. Lapset eivät saa varhaiskasvatusta äidinkielellään ja lisäksi he joutuvat vaihtamaan päiväkotia, kun he siirtyvät ruotsinkieliseen päiväkotiin syksyllä 2024. Päiväkodin aloitus ja päiväkodin vaihto on stressaavaa lapselle, eikä siis ole lapsen edun mukaista joutua vaihtamaan päiväkotia.

Aluehallintovirasto katsoo, ettei Nurmijärven kunta ole toiminut lasten edun mukaisesti järjestäessään paikkoja ruotsinkielisille lapsille syksyllä 2023.

Sovelletut oikeusohjeet

Varhaiskasvatustilain (540/2018) 4–5 §, 8 § ja 17 §

Kuntalain (410/2015) 1 § 2. momentti

Apulaisoikeuskanslerin ratkaisu 813/1/89

Hallituksen esitys 40/2018

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei varhaiskasvatuslain 63 §:n perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Päätöksen hyväksyminen

Johtaja

Marianne West-Ståhl

Ylitarkastaja

Noora Lohi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin

Lisätiedot

Ylitarkastaja Noora Lohi, +358 295 016 642 tai noora.lohi@avi.fi

Salassapito

Päätös on julkinen.

Suoritemaksu

Päätös on maksuton.

Jakelu

Nurmijärven kunta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 5, 13035 AVI
Puhelinvaihte: 0295 016 000
kirjaamo.lansi@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja LSSAVI/16501/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/16501/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija West-Ståhl Marianne 20.12.2023 13:54

Esittelijä Lohi Noora 20.12.2023 13:56